

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý PÁBITEĽ

číslo 82

Poetický průvodce květnovými oslavami Bohumila Hrabala

Ctěný pane Hrabale, tak si představte, že to Vaše městečko, kde se zastavil čas, i Vaše osada Kersko, které bylo kdysi plné Vašich kočenek, na Vás pořád vzpomínají a oblékají se do kožíšku Vaší slávy i dlouho poté, co jste našel tu vteřinu, tu díрку do oblohy, abyste rychlostí světla letěl nazpátek k matkám, do reálného nekonečna, až navěky.

Jestli budete mít chvíli času, podívejte se tou dírkou v obloze dolů. Uvidíte, že Vás přijedou lidé oslavovat v sobotu 24. května do Lesního ateliéru Kuba, kde si tradičně připomenou nejen natáčení filmu Slavnosti sněženek, ale celé Vaše dílo, které nepřestává fascinovat svět. Hrabalovo Kersko se ten svátek jmenuje a je to dnes už pojem. Jsou pod ním podepsány instituce, které si Vaše jméno rovněž pyšně napsaly na svůj vývěsní štít: Městská knihovna Nymburk s jejím Klubem čtenářů Bohumila Hrabala, Pivovar Nymburk, Gymnázium Bohumila Hrabala v Nymburce, Polabské muzeum a manželé Kubovi, jež poskytli zázemí Lesního ateliéru s pohostinnou zahradou a vdechli Hrabalovu Kersku duši.

A představte si, že se k tomu letos nově přidá o týden dříve, 17. května, slavnost spojená s prvním výročím otevření Vaší chaty v Kersku veřejnosti, o níž se teď stará Polabské muzeum. Program, jenž bude zahájen v našem městečku u expozice věnované Vaší osobnosti v nově rekonstruované budově muzea, bude pokračovat na zahradě Vaší chaty. Tam, kde jste tak rád drásl ty svoje nezaměnitelné texty na psacím stroji značky Consul. Bude se hrát divadlo, bude se čepovat pivo a přes plot budou nahlížet zvědavci, kteří si netroufnou dovnitř. A přijedou studenti Vašeho gymnázia, aby se i oni, mladí lidé, už nad smrti umazali krásou Vašeho pábení.

Už Vás slyším, jak posíláte do prdele všechny, kteří chystají oslavy na Vaši počest, na počest spisovatele, který je překládán do tolika jazyků. Ale oni do toho společně jdou i přesto. Vědí, že jste plachý člověk a pozornost veřejnosti je Vám z hloubi duše protivná, avšak věří, že tam nahoře budete potěšen. Jdou do toho, protože jsou si jisti, že ty slavnosti potěší mnoho obdivovatelů Vašeho díla tady dole.

Ivana Šmejdová, příznivkyně díla Bohumila Hrabala

Za Hrabalem. Do muzea a k chatě

17. května / od 13 hodin Vlastivědné muzeum Nymburk
od 17 hodin Hrabalova chata v Kersku

Koncert kapely Swingtones v nymburském muzeu s novou hrabalovskou expozicí a divadelní představení Pábitelé ústeckého Činoherního studia na zahradě Hrabalovy chaty v Kersku.

Zveme vás na cestu po stopách Bohumila Hrabala, do města jeho dětství i do Kerska, kde psal a žil. V nově otevřeném muzeu v Nymburce si užijete swingové melodie kapely Swingtones a jedinečnou komentovanou prohlídku hrabalovskou expozicí s ředitelem Polabského muzea Janem Vinduškou. V podvečer od 17 hodin se na zahradě u Hrabalovy chaty exkluzivně představí Pábitelé v podání ústeckého Činoherního studia. Přijďte zažít svět očima mistra vyprávění, které pro vás připravilo Polabské muzeum Nymburk a Městská knihovna Nymburk.

Hrabalovo Kersko

setkání v zahradě
Lesního ateliéru Kuba

24. 5. 2025 / od 12 hodin Lesní ateliér Kuba v Kersku

Komentovaná procházka s historikem Václavem Kořánem a pestrý program v zahradě Lesního ateliéru Kuba. Těšit se můžete na literární a hudební vystoupení, divadlo, výstavy i milé hosty: spisovatelku Zuzanu Maléřovou, herce Viktora Dvořáka, grafika Jiřího Slívu i tvůrce inscenace Ostře sledované vlaky. Divadelní soubor Hálek uvede Slavnosti sněženek a závěr dne bude patřit kapele Crossband.

STALO SE PŘED OSMADVACETI ROKY

Středa 12. února 1997 – přicházím na poslední rozloučení, u dveří obřadní síně strašnického krematoria je vystaveno prosté parte:

Oznamujeme všem přátelům truchlivou zprávu, že v úterý 3. února 1997 zemřel Bohumil Hrabal.

Tak to bylo a bude dál, a kdyby sis oči vyplakal, nic na tom nezměníš. Valdemar Vyleťal.

Pomalou přicházejí smuteční hosté, zastupci velvyslanectví, herci, filmaři, spisovatelé, režisér Jiří Menzel, ministr kultury Jaromír Talíž, Václav a Jan Neckářovi nesou spolu věnec. Stuha upomíná na film oceněný Oscarem – Ostře sledované vlaky. Obřadní síň je zaplněná vyznavači díla „něžného barbara“, přáteli od Zlatého tygra a stovkami lidí, a to i před obřadní síní. Prezident Václav Havel poslal věnec, z Paříže přijel Jiří Kolář – klovající orel, který později prohodil slova: „Jo, v Paříži kdyby měli takového spisovatele, přišel by prezident, premiér, ministři, kde byla celá dvorana, kde zůstaly delegace PEN klubu, to překázelo, že Hrabal neměl legitimaci nebo co ...?“ Poslanci se chtěli pohřbu zúčastnit, ale předseda sněmovny Miloš Zeman rozhodl jinak.

Stojím uprostřed obřadní síně, po mé pravici Václav Kadlec, po levici Tomáš Mazal. Dopředu moc nevidíme, zaclání široká ramena olympijského vítěze v hodu diskem Ludvíka Daňka.

Ostatky spisovatele Bohumila Hrabala byly vystaveny v záplavě květin v prosté dřevěné rakvi. Hudba Gustava Mahlera do-

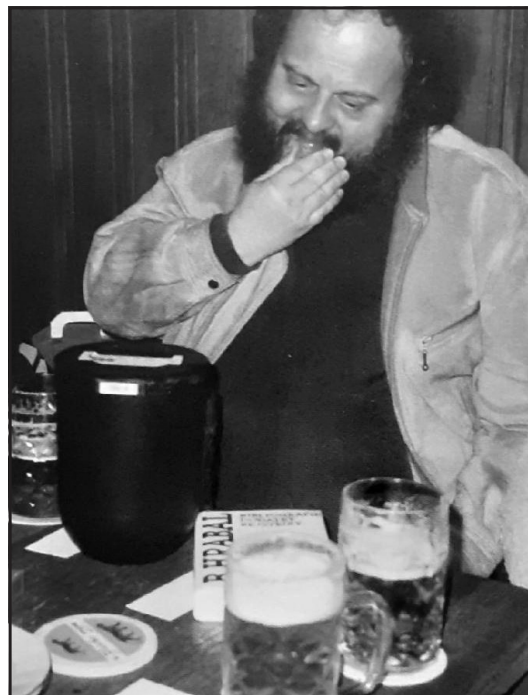
provází smuteční řeč Františka Dvořáka, profesora Filozofické fakulty Karlovy univerzity. Zmínil se, že Bohumil Hrabal nezemřel, pouze přestal psát. Připomněl spisovatelova slova o konečnosti člověka, která praví, že „smrt je jako dopis psaný bílou křídou na bílou tabuli.“ Obřad zakončila romská kapela Kormaní, která se s Boganem rozloučila písní Cikánský pláč.

Václav Kadlec, spisovatel, vydavatel, odchází se slovy: „Hrabal zemřel ve chvíli, kdy již vše co chtěl a mohl napsat, napsal.“

Jeho poslední texty budily stále menší pozornost, svazky sebraných spisů Bohumila Hrabala vydávané Pražskou imaginací se objevovaly už tiše, skoro nepovšimnuty, jen pro ty, kdo s Hrabalovým dílem chtěli zůstat. Poslední svazek spisů zabalený do bílé obálky, obsahující dodatky, doplňky a rejstříky měl vyjít 28. března 1997 k jeho 83. narozeninám.

U Zlatého tygra se otevřelo hned po pohřbu, smuteční kar jen pro zvané. Černá šerpa visí přes obraz „Něžný barbar a krásná tygřice“ mezi dvěma okny s vitráží, který namaloval k osmdesátým spisovatelovým narozeninám Zdeněk Zálešák. V lokále není záhy k hnutí,

obsluha předstírá infarktové stavy. Objímají se lidé, kteří se léta neviděli. Prastaré dubové stoly pokrývají hladinky plzeňského piva. Celá smuteční společnost povstá-

Václav Kadlec

la: „Tak na zdraví! A na Bogana!“ Půllitry třesly o sebe...

U dlouhého stolu vedle výčepu sedí Jiří Kolář pokuřující své dunhiky, Josef Hirschal, Karel Pecka. V zadní místnosti pod malými parohy posedává dvorní fotograf Tomáš Mazal.

Hrabal byl pro nás, mladší školní družinu, takový svorník, choval se k nám jak na oko přísný třídní učitel, který za docházku k Tygrovi dělal čárky, no a těch čárek na našich účtenkách přibývalo: „Tak to sem dejte!“ sebral je všechny, aby je noblesně zaplatil s velkorysým tuzérem. Pražskou imaginaci přijal za svou a byl jejím spoluvůdčím a tichým společníkem. Seděl u piva, přehýbal nervózně růžek účtenky či si pohrával s pivním táckem. Pookřál, když přinášíme v batohu nové výtisky sebraných spisů. Bral svazky nábožně do rukou, rozevíral je a čichal vůni vazby, listoval letmo a ulpíval na náhodných místech. „To je dobrý, kdo to napsal? ... otočil na úvodní list... „á, Bohumil Hrabal!“

Na zpáteční cestě nočním vlakem otevřím rozpitou flašku slivovice, kterou jsem ještě plnou podstrčil pod stolem Jiřímu Šmorancovi ve chvíli, kdy švagrová Bohumila Hrabala paní Dagmar oznámila do lokálu zprávu: „Vážení smuteční hosté, od této chvíle si veškerou útratu platí každý sám. Děkuji za pochopení.“

Zdenek Barot

XXVI. Hrabalovo Kersko

Vážení příznivci Hrabalova Kerska! Rozhodli jsme se pokračovat v dlouholeté tradici, a tak vás opět zveme v sobotu 24. května 2025 do lesní osady Kersko, která je navždy spjata s životem a dílem Bohumila Hrabala.

Pokud se budete chtít v tento den projít Kerskem (cca 2 hodiny), tak vás bude v 10 hodin čekat u Kiosku (Kersko – hlavní silnice) místní rodák a historik Václav Kořán. Dojdete s ním až k Hrabalově chatě a cestou se dozvíte mnohé z historie této půvabné lokality.

Program v lesní zahradě Ateliéru Kuba začne ve 12 hodin hudebním vystoupením skupiny ToJo Band. Po slavnostním zahájení ve 13 hodin předvede část divadelního představení Slavnosti sněženek soubor Hálek z Nymburka. Svoji účast na Hrabalově Kersku přislíbila hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková. Spisovatelka Zuzana Maléřová dostala i letos „Domácí úkol“ a představí hosta – herce Viktora Dvořáka. Uvítáme grafika Jiřího Slívu, který pro letošní Hrabalovo Kersko vytvořil několik litografií s hrabalovskými tématy. Jiří Slíva vystoupí i s kytarou a vlastní literární tvorbou. V letošním roce proběhla v Divadle Antonína Dvořáka v Příbrami premiéra divadelní inscenace Ostře sledované vlaky. Představí ji přijedou ředitel divadla Petr Bednář, režisér Jiří Š. Hájek, představitel Miloše Hrmy herec Filip Týc a další. Jako vzácného hosta přivítáme Daniela Rotha – správce pro vydávání Hrabalova díla v zahraničí, který přicestuje až ze švýcarského Curychu. Mezi tradičními hosty nebudou ani letos chybět herci Jitka Zelenohorská, Pavel Nový, Petr Brukner a spolupracovnice Jiřího Menzela Míla Řádová. Předáme také výroční cenu za šíření dobrého jména Bohumila Hrabala Zlatý Cassius. Poetické odpoledne v lesní zahradě Ateliéru Kuba završí v 17 hodin hudební vystoupení skupiny Crossband.

Jana a Bronislav Kubovi

Hrabal je zázrak!

V sobotu 30. listopadu se v podvečer v restauraci U Pramene v Kersku uskutečnila předpremiéra dokumentárního filmu s názvem Něžný Hrabal. Premiéra pak proběhla v úterý 3. prosince ve 21.15 hodin na ČT2, repríza ve středu 4. prosince v 16.30 hodin. Režisér Jakub Motejzík na něm pracoval tři roky.

Hlavním podnětem k hodinovému filmu byl nález autentických nahrávek Bohumila Hrabala ze setkávání na evangelické faře v Libici nad Cidlinou v letech 1981 až 1984 a nahrávek ze setkání se studenty z Aše, kteří za Bohumilem Hrabalem jezdili v osmdesátých letech na jeho chatu v Kersku. Nahrál je Jiří Hofman po třiceti letech se jich ujal profesor teologie a religionistiky Pavel Hošek. Všechny nahrávky Hrabalových promluv se podařilo zachránit a v digitální podobě byly použity do filmu.

„Je to naprosto úžasný unikát, záznam Hrabalových myšlenek, jsou to jeho niterné procesy, niterné postupy, jak v jeho tvůrčí činnosti, v literatuře, v jeho uvažování, myšlení, v jeho životní filosofii, je to příběh obyčejného člověka,“ hovoří Jakub Motejzík o textech, které ho okamžitě uchvátily.

S kamerou sledoval rekonstrukci Hrabalovy chaty v Kersku a její proměnu na literární památník, čerpal z vystoupení hostů nymburské mezinárodní hrabalovské konference, natočil návrat někdejších mladých lidí z Aše po třiceti letech k chatě do Kerska, setkání po letech Jiřího Hofmana a Milana Čejky na evangelické faře v Libici nad Cidlinou či divadelní představení a pouliční scénu před Hrabalovým rodným domem v Brně-Zidenicích, v nastudování studentů JAMU.

Průvodcem filmovým příběhem a vlastně i svým životem je jako obrazová fiktivní postava s originálním hlasem sám Bohumil Hrabal, ale jsou použity i originální filmové záznamy přímo s Hrabalem, nebo evokující jednotlivé etapy jeho života. Na spisovatele vzpomínají např. sochař Aleš Hnízdil, autor pomníku rodiny Hrabalových na hradištském hřbitově, jeho múza a pozdní láska ka-

lifornská bohemistka April Giffordová nebolí Dubenka, přítel a neoficiální tajemník Tomáš Mazal, režiséři divadelních adaptací Hrabalových próz Petr Oslzlý a Ivo Krobot. O svých pohledech na Hrabalovu tvorbu hovoří Agata Firlej, Xavier Galmiche, Kenichi Abe, Petr Koliha, Jakub Česka, Joanna Goszczińska, Pavel Hošek, Przemysław Dakowicz. Malíř Václav Špale přibližuje Hrabala i jako výtvarníka a následně symbolicky vkládá do lisu jeho knihy, fotografie a koláže do lisu na starý papír, aby z tohoto starého papíru vznikla třeba nová kniha.

Film byl natočen za podpory Středočeského kraje a Polabského muzea Poděbrady. Scénář a režie Jakub Motejzík, kamera Tomáš Svoboda, Petr Vejslák, Jan Horáček, střih Zdeněk Marek. Produkce Renata Vlčková, dramaturgie Zuzana Trávníčková, výkonný producent Jiří Vlach, kreativní producentka Alena Müllerová. **–řeh–**

Účastníci předpremiéry filmu Něžný Hrabal

OBNOVA HROBU ČESKÉ LITERATURY

V Nymburském pábiteli č. 60 v říjnu 2017 jsme přinesli retrospektivní článek Hrob České Literatury ve Škvorci. V roce 1992 se před škvoreckým hřbitovem sešla skupina přátel kolem České imaginace, která zde pohřbila několik desítek literárních děl reprezentujících českou literaturu. Zdejší hrobník Jiří Trnka tehdy nechal zhotovit náhrobní desku s nápisem ZDE ODPOČÍVÁ ČESKÁ LITERATURA. Po čase byl však pomník vandaly povalen a deska zničena.

Nyní má být z iniciativy Hany Urbanové a Evy Čapkové znovu obnoven. Ing. Martina Rösslerová, předsedkyně škvoreckého Spolku sousedů, se otevřeným dopisem obrací na hrabalovskou veřejnost s prosbou o podporu:

Obracím se na Vás jménem Spolku sousedů ve Škvorci s prosbou o podporu při obnovení pamětní desky na počest legendár-

ního pohřbívání české literatury, které se v našem městysu konalo v devadesátých letech.

Tyto akce, kterých se účastnil i významný spisovatel Bohumil Hrabal, se staly důležitou součástí naší kulturní historie. Bohužel, pamětní deska, umístěná u vstupu na místní hřbitov a připomínající nejen spisovatele, ale také jeho přátele z okruhu vydavatelství Pražská imaginace, byla zničena.

Rozhodli jsme se proto tuto desku obnovit a zároveň umístit informační tabuli, která by mladším generacím přiblížila význam české literatury a především díla slavného spisovatele Bohumila Hrabala i recesní akci pohřbívání české literatury, která se uskutečnila v roce 1992 ve Škvorci.

V letošním roce plánujeme uspořádat sbírku, jejímž cílem je financování tohoto projektu. Jako doprovodný program

chceme ve Škvorci uspořádat výstavu grafických listů Zdeňka Boušeho, přítele Bohumila Hrabala. Dále nabídneme komponovaný večer, na kterém představíme dosud nepublikované vzpomínkové texty z pera Hrabalových přátel Oldřicha Hamery a Jiřího Trnky, organizátora Občanského fóra v roce 1989 ve Škvorci a v roce 1992 i hrobníka, díky jehož nasazení pohřbívání knih u nás probíhalo.

PhDr. Hana Urbanová, vdova po panu Trnkovi a výtvarnice Eva Čapková, Dr. phil., které se na akci osobně podílely, požádaly náš spolek o záštitu a pomoc při získávání finančních prostředků pro obnovení pamětní desky. Chtěli bychom Vás tímto požádat o podporu našeho projektu. Nejlépe by nám pomohla finanční pomoc, ale uvítáme i jakoukoli jinou formu podpory

Kontakt na Spolek sousedů je: telefon 727 954 923, www.spoleksousedu.cz.

Škvorec 1992: Claudio Poeta, Ivan Kott, Václav Kadlec, Jiří Trnka, nejstarší dcera Claudia Poety Tereza, Bohumil Fišer.

KDE SE CO ŠUSTLO

• Po „Evangelii podle Bohumila Hrabala“ z pera Pavla Hoška (profesor religionistiky na Evangelické teologické fakultě UK) vydalo nakladatelství Biblion v loňském roce další jeho knihu „Bohumil Hrabal – Bohové jste vy“. Ke knize, kterou sestavil a komentáři opatřil, se v recenzi píše: „Spisovatel a doktor práv Bohumil Hrabal prošel řadou profesí: byl skladníkem, výpravčím, pojišťovacím agentem, dělníkem v hutích, baličem starého papíru. Myšlení autora spojovaného s živelným vypravěčstvím a hospodskou historkou mělo ovšem i duchovní rozměr. To, co pozorní čtenáři dosud jen tušili, potvrdil nedávný nález nahrávek Hrabalových adventních promluv na faře v Libici nad Cidlinou. Už jako sedmdesátník v nich Hrabal nejen odhaluje vzácnou citlivost k posvátnému rozměru života, ale vykládá své odmítnutí právnické kariéry a příklon k lidem na dně jako svou cestu „malého Krista“.“

• Mazowiecki Instytut Kultury a Czeskie Centrum Warszawa uspořádaly 7. března literární besedu s názvem Cizinci pod zvláštním dohledem. Na téma lidí, které mezi námi nechceme, cizinců, které je třeba vyhnat, v kontextu s tvorbou Bohumila Hrabala, besedovali literáti čeští Kateřina Tučková a Jan Štifter a polští Angelina Kurowská a Šimon Kušmider.

• Nakladatelství Penguin Books vydalo Hrabalovy Postřižiny v angličtině pod názvem Cutting It Short. Nabízí knihkupectví Martinus za 549 Kč. Nabízí ale i letošní vydání Postřižin nakladatelstvím Mladá fronta za 199 Kč.

Po libeňských hospodách

U Horkých

Antonín Dolák, jenž už dříve natočil několik dokumentů týkajících se Bohumila Hrabala, právě dokončil dokument s Michalem Švarcem, libeňským a hrabalovským patriotem, který nás provede po libeňských hospodách, dochovaných i neexistujících, spojených s tzv. Hrabalovským hospodským slalomem.

Exkurze začíná v autentickém interiéru hospody Na Korábě. Průvodce pak pokračuje v procházce, připomíná hospody, které už neexistují – lituje kolik krásných „českých občerstvoven“ bylo zbořeno, případně se z nich staly vietnamské, čínské či indické restaurace či bistra, hovoří o těch, které se zachovaly, z nichž některé „pamatuji“ Hrabala a jeho přátele. Jen namátkou jmenuji hospody U Ferků, existující hospodu u Jarolímů, U Karla VI., U Staré basy, U Zeleného stromu s úžasným příběhem vykojené tramvaje, proslulý Automat Svět, U Lišků, fungující, dnes pivní sanatorium U Horkých, U Hausmanů, U Kroftů...

Pokud chcete filmový dokument zhlédnout, otevřete si: https://youtu.be/6N6f7SCJNDg?si=mDXSWqWymP9_2hcc.

Chrám pivařů U Zlatého tygra

Pražská Husova ulice je ulička hrbolátá, zastrčená, prastará. Všechny domy tam na sebe koukají hezkých pár století. Dům s číslem popisným 17 s reliéfním tygrem nad vchodem do hospody je o 100 let starší než nedaleký chrám sv. Jiljí. Dva chrámy stojící vedle sebe. Každý z návštěvníků našeho hlavního města si může vybrat, kam se půjde pomodlit.

Plzeňská pivnice U Zlatého tygra patří k nejstarším v Praze. Točí se tam pouze pivo, tvrdý chlast se nepodává. Před třiceti lety byla cena za jedno pivo 6,30 Kčs. Denně se tam vypilo asi pět hektolitrů plzně, která se točí úžasným způsobem „na jeden ráz“. Pivo pokládáné na stůl vypadá jako nedotočené, hladinka, která pomalu dojde pod čárku na sklenici.

Hospoda se otevírá v 15 hodin a za 15 minut jsou neobsazené pouze sklopné židle, čekající na vážené štamgasty. Výčep u dveří a dlouhá úzká místnost se starými dubovými stoly podél zdí je modlitebnou pivařů. Namačkání na sebe, tělo na tělo, tu sedí známí i cizí, lidé proslulých jmen i bezejmenní. Členové pivní společnosti od tří do deseti zasedají, aby si navzájem sdělili své prožitky a názory. Ale pozor! Většinu hostů tvoří štamgasty, kteří mají své židle vysezené léty.

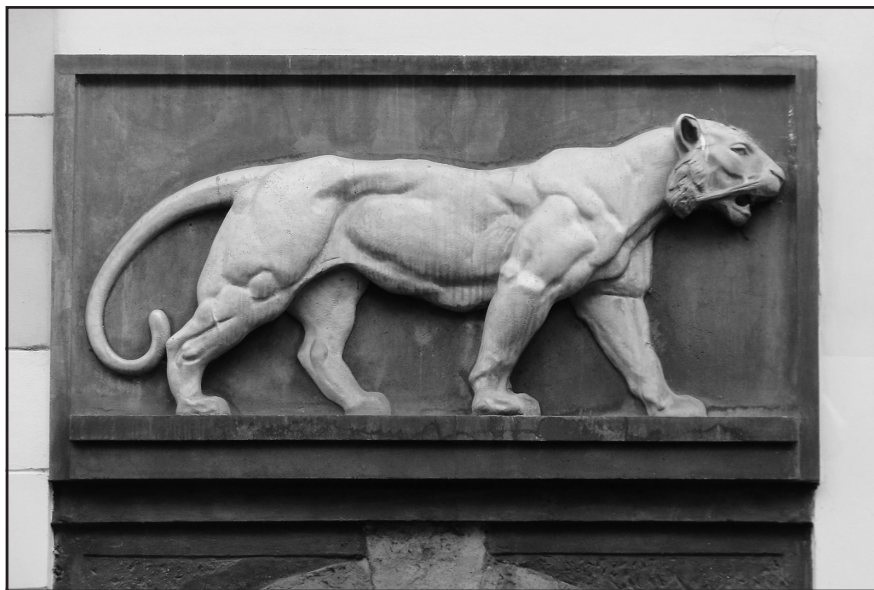
Zcela vzadu sedával u svého stolu spisovatel Bohumil Hrabal. Přicházel denně kolem půl páté, kromě pátků a sobot, kdy byl v Kersku obklopen sedmnácti kočkami.

Každé úterý sedával pod malými parohy soukromý nakladatel, jediný zaměstnanec a majitel nakladatelství Pražská ima-

ginace – RNDr. Václav Kadlec. Dva dny v týdnu byl k nalezení v krámků na Betlémském náměstí č.14, kde díky manželům Jůzovým, hrnčírům, měla Pražská imaginace vlastní prodejnu.

Ale to už je, bohužel, minulost.

Zdenek Barot

● ● ● Vlaky na programu ● ● ●

Divadlo Antonína Dvořáka Příbram uvedla na velké scéně jako první premiéru roku 2025, ve čtvrtek 20. února, Ostře sledované vlaky Bohumila Hrabala. Reprízy pak proběhly 21., 24., 26. února a 1., 11. a 26. března.

Jako motto své inscenace zvolili Hrabalův citát: „Ti zdánlivě poslední jsou u mne ti první!“

Baladický, a přitom úsměvný příběh mladého železničního eléva Miloše Hrmý, který je během svého dospívání přeplněn vroucí milostnou touhou a zároveň nedostatkem zkušeností k jejímu naplnění a posléze v rozhodujícím okamžiku dokáže, že hrdinou může být i obyčejný, mnohdy směšný člověk, zvolily dramaturgyně Kateřina Fixová a Pavlína Schejbalová. Režie se ujal Jiří Š. Hájek, jenž do hlav-

ní role Miloše Hrmý obsadil mladého Filipa Týce.

V dalších rolích se představili Lukáš Typlt (výpravčí Hubička), Martin Dusbaba (přednosta stanice), Helena Karochová (přednostová), Ivetta Hlubučková (Zdenička), Veronika Pichlerová (Máša), Václav Rašilov (rada Zedníček), Anna Fixová (Viktoria Freie) ad.

Ve věku 76 let zemřel 2. února 2025 Pepa Čečil, harmonikář, přítel a kumpán Bohumila Hrabala nejen z restaurace U Zlatého tygra. Se svojí „fňuknou“ byl hostem na druhém Hrabalově Kersku v roce 2000, přišel zahrát i na výstavu našich maďarských přátel Hrabalova galaxie v únoru 2019 v Národním divadle. Na legendárního heligonkáře vzpomíná Tomáš Mazal.

Za Josefem Pepíčkem Čečilem

Ve výčepu hospody se převalují těžká oblaka nikotinového kouře. Za doprovodu heligonky divoce vyhlížející chlapík chraplavě vyzpívává či vyřvává text písně o lidském údělu a životním zklamání:

*„Mým domovem ztichlá je putyka,
mou láskou je sklenička plná,
mým snem kdysi bejvala gotika,
teď jinam mě zanesla vlna“*

Atmosféra jako v době zbědovaného proletariátu dvacátých let minulého století někde v žižkovské hospodě. Na stěně visí zažloutlá reprodukce obrazu Josefa Čapka „Harmonikář“.

„Před lety jsem byl v Paříži,“ vzpomínal jednou Pepíček Čečil. „Hrál jsem na ulicích v centru města – ale to bylo depresivní, takže spíše v parcích, kde máš nad hlavou větve stromů, slunce a nebe. Prostor. Já potřebuju volnost. Jo to docela šlo. Rok na to mě známý prosadil coby náhradníka zájezdu autobusem do Španělska, chtěl mi udělat radost. A asi taky, aby jim ta cesta za zvuků té my „fňukny“ rychle uběhla. Při zpáteční cestě byla zastávka v Ženevě. Měl jsem už dávno takové jakési falešné „potvrzení“, že můžu hrát na ulicích, ale nějaký polda řekl, že je to neplatný a sbalil mě. A začalo story. Otisky prstů, fotografování. Prošel jsem celou řadou vachcimer, až mě pak zalígovali do takový zdevastovaný cely s jedním Rusem a Turkem, oba drsný vajglové, zabíjáci profici. Potil jsem led hrůzou. Na zdi spousta nápisů i krví. Pak si mě zavola komisař, řekl, že jsem nebezpečně nežádoucí a eskortovali mě. Šoupli mě do letadla. Takovej malej speciál, deset nás tam letělo. Obchodníci hned usnuli a já byl poprvé v životě ve vzduchu a ještě na účet švýcarských daňových poplatníků i s občerstvením.“

Domovem Josefa Pepíčka Čečila (7. 9. 1949 Jířkov – 2. 2. 2025 Praha) skutečně byly pražské hospody, jmenujme alespoň ty nejznámější jako Plzeňský dvůr, U Špírků, U Hynků, U Zlatého tygra, v posledních letech byla jeho domovskou restaurace U Parlamentu. Byl ale všude tam, kde se u piva s přáteli neustále žvalo, naslouchalo i mlčelo, kde se odvíjely i končily stovky příběhů plných skvělosti i tragických pádů, kde se lidé hovorem navzájem zjišťují jak na freudovském kanapi. Gellnerovo „pojďme do hospod“ mělo a snad má platnost pro specificky české prostředí dodnes a Pepíčka Čečila

jste v hospodě mohli spolehlivě potkat. Měl tam všechno potřebné. Místo u stolu, svůj oblíbený püllitr, denní dávku alkoholu... i dluhy, své přátele, za výčepem schovanou heligonku. Písničky, které hrál a zpíval, byly upravené lidovky nebo prostě odposlechnuté někde jinde, maličko předělané originály.

„Vůbec nejdřív jsem kdysi začínal „hašlerkama“, Vltavou, Strahovákem... to jsou moc hezký kousky, pak jsem si upravoval Gellnera, T. R. Fielda a takový ty jarmareční balady.“

Když Čečil hrával oblíbenou píseň „Padla puma na Rusy“, zpívala často celá hospoda. Kdysi dávno v dobách reálného socialismu i generál StB Carda, když se Pepča omylem nachomýtl při jeho „civlních“ narozeninách v pivnici Plzeňský dvůr na Letné.

Na počátku devadesátých let mě Pepíček (možná zní to trochu infantilně, ale Josefe mu nikdo neřekl) poučoval:

„U mě je to asi takhle: nejdřív udělám dopoledne sekyru v hospodě, takže mám důvod jít hrát na ulici, abych něco vydělal na útratu a na večer. Mám už po Praze takový poetický místečka skoro zraňující a omračující svoji krásou. Jedno u zastrčené kašny starého domu, jiné vedle barokní sochy s kubistickým překlenutím, před secesním domem s pasáží. Chtělo by to ale víc hrát a mň sedět v té hospodě. V podstatě to střídám – piju a pak hraju a naopak. Oni už vědí, že se vrátím, že zaplatím. Jó jednou v létě jsem hrál poblíž hotelu Paříž, kolem tříadvacáté hodiny přišel za mnou takovej menší chlapík v saténovém županu a dal mně pětikilo. Prej abych už nehrál.“

Pepíček byl ve své podstatě člověk velmi nenápadný a především plachý až stydlivý, pokorný. Na pohled hubený, delší tmavé vlnité vlasy, hlavu skloněnou, trochu nahrbený, mlčky pokuřující, vždy čistě a vkusně oblečený. Pokaždé zdvořile pozdravil a za vše, za každou byt' jen drobnost několikrát poděkoval.

„Když jsem byl malej, bylo mi osm let, dostal starší brácha Milan od otce k Vánočům – otec byl muzikant a kapelník – heligonku. Jenže brácha na ni chvíli hrál a pak ji strčil do skříně a koupil si kytaru. To víš, frčeli Beatles, Neckář... a hlavně daly se na kytaru sbalit holky. Tak jsem tu heligonku ze skříně vytáhl... nejdřív mě to znělo, jako když tahám kočku za ocas, pak jako fňukání... nakonec mi trochu Helfnul brácha a nejvíc v Praze, kam jsme se odstěhovali, samouk pan Vychytil. Ten mě

učil prstokladům, kterak hrát ty sprostónárodní, čímž mě nasměroval a předurčil. Nástrojů bylo hodně. Hlaváčkové, Kebrle, Hohner... už ani nevím ty značky. Teď mám delší dobu dvouřadovku J. Štibic, České Budějovice. A navíc je odlehčená prozráním od červotoče. Já mívál taky dost velkou úmrtnost těch harmonik... jednu mi koupil i Bohumil Hrabal. Občas jsem někde tu harmoniku zapomněl, ztratil nebo nechal v zástavě, jinou mi ukradli. Několikrát a v hospodě. Třeba když jsem šel čurat... Tenkrát se ještě scházela Společnost přátel Vladimíra Boudníka v Plzeňském dvoře, nějaký čas se chodilo k Hynkům do Štupartské, ke Špírkům, teď chodím nejvíc k Rudolfínu a cestou v noci, když se vracím po zavíračce domů, tak mě ještě „vcucne“ literární kavárna v Týnské uličce. Tam mám taky spoustu přátel... Kdysi jsem hrál na takový večírku, bylo to úplně blbý, ani mě nechtěli dát prachy, co mi slíbili, tak jsem odšrouboval bok harmoniky a nasypal do ní alespoň plný plato párků. Zase zašrouboval... a zmizel domů. Trochu jsem ji ale měl, tak jsem na to zapomněl. Za tři dny jsem hrál pozdě v noci v hospodě a nějak mi to netáhlo, sakra, co je s tím? Tak jsem harmoniku rozšrouboval a už se ty párky hrnuly ven na svět! To bylo radosti, to bylo potěšení, to bylo numero... hned mi ty párky s velkým apetitem sežrali, i když už byly trochu nazelenalý.“

Pepíček hrával kamarádům nejen v hospodách a putykách, ale i na rozličných vernisážích, narozeninách, moribundních veselících i svatbách. Jednou hrál několik sezón na malém parníčku zvaném Chroust vozícím cizince po Vltavě. Jeho chůze po souši se pak podobala vrávorání drsného mořského vlka. Nejen díky vltavským vlnám samozřejmě. Dvě skvělá v hospodě živě nahraná CD „Písně hospodské a kriminální“ Pepíčkovi v roce 2002 a 2003 v limitované sérii vydalo nakladatelství Dauphin. V roce 2017 v rozhlasě doprovázel na harmoniku několikadílou četbu „Osudů dobrého vojáka Švejka“.

„Pepíček Čečil je snad jediný, kdo umí a zná autentické písně dělnického proletariátu počátku dvacátého století, které nejsou zdokumentovány v žádném hudebním ani literárním archivu,“ upozorňoval často a právem básník Egon Bondy. I ty sprostónárodní. Kdo z vás zná například píseň, ve které se zpívá:

„Já ji ho tam fouk / až jí z prdele vykouk / na něj jsem si pověsil / zelenej klobouk.“

Ohlédnutím v čase Pepíček vzpomínal: „*Za mlada jsem se učil v Lesnickém učilišti, ale pak jsem stejně dělal jen dřevorubce. Tam se mi ve druhém ročníku stal i ten úraz. Když jsem byl vysoko ve větvích borovice a sbíral semena, nějaký frajer zrovna střílel na sojku... koupil jsem 40 broků a spadl mu namísto sojky z větví já... a ještě jsem se o ty větve parádně potřhal. Dodnes pár broků v mém těle tam uvnitř někde putuje. Protloukal jsem se jako pomocnej dělník v Tatrovce, ve Stavodělu, údržbář v Laterně Magice, topič v Axe, jako hlídač jsem hlídal, kdo ví komu co, léta jsem pracoval ve Vojanových sadech na Petříně, pak mě vyhodili. Takže teď je to horší... v hospodě za hraní ti moc peněz nedaj, zaplatíš ti piva, cigára, šoupnou panáka. Ale co dál? Taký někde musím bydlet, zatracenej nájem!, inkaso... ostatní jen to nejnnutnější. Stěžoval si mi kamarád cikán, co večer hraje v baru: Je to na levačku, všichni mají kreditní karty, kdepak nějaká stovka na čelo nebo za housle.*“

Někdy připomněl i své příležitostné filmové role:

„*No nejlepší byl ten film podle povídek Karla Čapka. Kratina tam měl roli opilého harmonikáře a já na natáčení jezdil – co jezdil, vozili mě z Barrandova jako „odborného poradce“. Fňuknu tahám ve filmu „Jako jed“, v „Černých baronech“... vždycky jako hospodské harmonikář. No a včera jsem hrál režisérovi Ivo Krobotovi s Vlastíkem Třešňákem v divadle v Českých Budějovicích v „Hrabaliádě“.*“

Jednou jsem filmařům z Holandska pomáhal radou i účastí na dokumentu o Bohumilu Hrabalovi. Mimo scénář jsem přivedl na „plac“ do hospody Pepíčka Čechila i s fňuknou. Filmaři užasle zírali, nevěřicně vrtěli hlavou. A když Pepíček vypil syrové žlutky ze tří vajčků pro uvolnění zpusťšených hlasivek po včerejším flámu a zadul „*Už je všechno v prdeli, už je všechno v hajzlu, moje milá vod včera dělá kurvu v pajzlu...*“ filmaři pochopili. Současně tak pro holandskou TV vznikl snímek o pražském sadaři a harmonikáři Pepíčku Čechilovi. Jediný filmový dokument o Pepíčkovi, navíc zahraniční!

Pepíčkův život byl nepřetržitým a neuvěřitelným řetězcem příběhů, který by vydal na samostatnou knížku. Tu jednu jedinou mu pod názvem „Je to jen mezi náma“ vydalo v roce 2023 nakladatelství Maťa. Jedním z textů, který v knížce naleznete, je reflexe jeho několikátýdenního pobytu s kamarády v Mexiku v roce 2007.

Také já jsem absolvoval s Pepíčkem několik „služebních cest“ po okolních zemích (Polsko, Maďarsko, Itálie, Rakousko). V roce 2011 jsem s Pepíčkem a Milošem Doležalem dokonce letěl do Moskvy. Každý den tam byl malým absurdním příběhem. Například při prohlídce v Mauzoleu V. I. Lenina se Pepíček zrovna před ležícím Monstrem na katafalku zdvořile optal uniformované strážce, zda-li si může prdnout, že to na něj přišlo. Nebo, když sháněl, aby si mohl přivést z Moskvy co-

by suvenýr gumový obušek a rýžové koště na zametání jeho pavlače v Truhlářské ulici... to je kapitola sama pro sebe.

Naposledy jsem byl s Pepíčkem v červnu 2022 na literárním večeru v Polně. Předtím jsme navštívili nově renovovanou synagogu s rabínským domem, židovské muzeum. Když jsme vešli do vstupní místnosti s pokladnou, podmračený Pepíček s dlouhými vlasy, vousem a kloboukem vraženým do čela jen cosi zahuhlal na pozdrav. I řekl jsem pokladní a průvodkyni, že tento muž je posledním haličským zázračným rabínem z Belzu. S úctou a obdivem se mu jen uklonili a již nás neobtěžovali svým průvodcovstvím.

Před rokem, když jsem Pepíčkovi přál k narozeninám, řekl mi optimisticky struč-

ně a upřímně: „*Hlavně že se máme z čeho radovat – a trochu z chlastičku*“.

Těžko by si kdo z nás dovedl představit, že jednou bude Pepíček Čechil dekorován jako zasloužilý umělec, nositel Řádu práce, medailí Za zásluhy o stát nebo vstoupí do nějaké síně slávy. Kam jediné vystoupí, tak to je přímo do nebe. Ostatně jako to jednou předpověděl Bohumil Hrabal, který měl Pepíčka rád: „*Kdysi jsem si představoval nebe, že tam jsou kocoury. Teď je moje představa nebes ta, že kromě kocourů se v nebi ještě pije neustále pivo a k tomu hraje Pepča na heligonku.*“

Ohledně těch kocourů bych pochyboval, ale o tom, že tam teď již společně s Hrabalem pijí pivo, jsem naprosto přesvědčen.“

Pepíček se svou fňuknou

Skutečnost jen podnítila fantazii

Kdy přišli Hrabalovi do Nymburka, jsme věděli jen rámcově – v létě 1919. Zápisy správní rady nymburského pivovaru nám do toho konečně vnesly světlo a objasnily i další skutečnosti.

Správní výbor pivovaru 23. listopadu 1918 se usnáší „...žádosti účetního p. Holzingra za propuštění z poměru služebního se vyhovuje...“ s ukončením za půl roku.

Dne 24. května 1919 se výbor usnesl vyhlásit veřejný konkurs na místo účetního, „...znalého oboru pivovarského s předběžným vyšším obchodním vzděláním,“ k uveřejnění v Pivovarských listech. K 21. červnu došlo 14 žádostí. K osobnímu představení byli z nich pozváni pánové Hrabal a Rabas.

Jak představení dopadlo, v zápisech není uvedeno, ale 23. srpna schvaluje správní výbor vyplatit 347 K co náhradu na stěhování panu účetnímu. Z toho vyplývá, že se Hrabalovi z Polné přestěhovali do Nymburka v polovině srpna 1919.

V březnu 1920 žádá pan účetní, aby si mohl chovat jednoho vepře. „Svoluje se.“ Takže zabíjačka v Postřižinách je reálná.

V říjnu 1920 byla panu účetnímu vrácena kauce, což znamená, že se osvědčil a zůstává v místě.

Usneseno 2. dubna 1921, aby p. účetnímu byla vzata k ruce síla výpomocná.

Dne 2. ledna 1929 usneseno jmenovati sládka Bohuslava Sklenáře technickým ředitelem, účetního Františka Hrabala správcem a sl. Marii Petřikovou účetní.

Již 27. února povoluje správní výbor na návrh Františka Hrabala zakoupení nákladního automobilu Praga za 97 000 Kč s tím, že nákladní karoserie se zadá k zhotovení koláři Hepnerovi z Nymburka za nabízenou sumu 5 400 Kč. Jinak ovšem veškerou dopravu v pivovaru zajišťovali koně a voli.

Ve filmu Postřižiny vystupuje v úsměvné scéně pojíždání jitrnic celá správní rada pivovaru: MUDr. Antonín Gruntorád (Rudolf Hrušínský), mistr kominický De Giorgi (Petr Čepek), hoteliér Růžička (Oldřich Vlach), statkář Vejvoda (František Řehák), kovář Bernádek (Miloslav Štibich), ředitel spořitelny Šefl (Alois Liškutín) a notář Lustig (Pavel Vondruška).

Ve skutečnosti byli členy správního výboru pánové Šimáček, Dr. Brzorád, Petrnoušek, Urbánek, prof. Holk, Kubíček, Chloupek, Dostál, Procházka, Šťastný, Douděra.

Jediný reálný byl tedy doktor Brzorád, jako předseda správní rady, kterého Hrabal překřtil na Gruntoráda.

Strýc Pepin přijel do Nymburka na krátkou návštěvu v roce 1924. Krátce na to vylezli s krásnou švagrovou na pivovarský komín. Ve skutečnosti by si na ten pamětihodný okamžik museli počkat devět let, neboť teprve 19. dubna 1933 bylo „...usneseno postavit firmou Fumor Praha za 39 000 Kč nový padesátimetrový komín.“

Literární i filmový kominík Antonín de Girgi nebyl nikdy principálem hasičů, jak

je v knize líčen (tento chybný údaj zřejmě Bohumil Hrabal převzal z knihy Otakara Rykra Vzpomínám na Nymburk, který, když píše o Božím těle, použil větu: ...kominíky na stříkačce s principálem de Giorgim...) ani velitelem hasičů. Byl sice členem dobrovolného hasičského sboru, ale protože si neplnil své povinnosti, byl z něj vyloučen.

(Děkuji řediteli pivovaru Pavlu Benákovi za zapůjčení dokumentů)

František Hrabal

Opustila nás

**Ve věku
pěťasedmdesáti let odešla
21. listopadu 2024
MILADA HAKENOVÁ,
někdejší ředitelka
Městské knihovny
v Nymburce,
spoluzakladatelka
Klubu čtenářů Bohumila
Hrabala a v prvních letech
jeho jednatelka, jedna
z pořadatelek prvních šesti
ročníků Hrabalova Kerska.**

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel, duben 2025. Registrace: MK ČR E 10887. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Boftisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 120 ks.